

Kaupunginhallitus

Päätöspäivämäärä 11.08.2025 § 240

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.08.2025

§ 240

Lahden osallistuminen CircLIFE -konsortiohankehakuun partnerina

3386/10.03.02.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

ympäristökoordinaattori Jenni Rahkonen, p. 044 482 6646

hiilineutraalin rakentamisen asiantuntija Sanna-Maria Partinen, p. 050 559 4212

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden kaupungin osallistumisen Kiertotalouden LIFE SIP (CircLIFE) -konsortiohankehakuun partnerina.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Ilmastolain (423/2022) mukaan Suomen kasvihuonepäästöjen tulee vähentyä 60 % vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoteen 1990. Rakentamisen osuus julkisten hankintojen kasvihuonekaasupäästöistä oli 25 % vuonna 2019. Suurimmat materiaalinkulutuksen kategoriat ovat rakentamis-, korjaus- ja kunnossapidon palvelut, aineet ja tarvikkeet. Julkisilla hankinnoilla on erityinen rooli hyvinvoinnin

edistäjänä, uusien innovaatioiden ja investointien vauhdittajana sekä haitallisten ympäristö- ja luontovaikutusten vähentäjänä.

Valtioneuvoston periaatepäätös julkisten hankintojen strategisista ekologisista tavoitteista on jätetty lausunnolle 30.5.2025. Päätöksellä toteutetaan hallitusohjelman kirjauksia kiertotaloushankintojen edistämisestä, sekä julkisten hankintojen strategiaa 2020. Taustalla ovat globaalit ympäristösopimukset koskien luontokadon pysäyttämistä, ilmastomuutoksen hillintää ja sopeutumista sekä EU:n ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden edistämistä ja luonnonvarojen kulutuksen vähentämistä.

Rakennetun ympäristön investoinnit ovat ympäristövaikutusten ja euromääräisten kustannusten osalta merkittävin hankintakategoria, jossa toimintamallien ja kriteeristöjen kehittäminen resurssiviisauden näkökulmasta on järkevää ja kannattavaa. Kiertotalouden ja kustannustehokkuuden huomioiva hankintojen kehittäminen pienentää kasvihuonepäästöjä ja luontojalanjälkeä sekä leikkaa kustannuksia pitkällä aikavälillä.

Lahti tavoittelee hiilineutraaliutta ja on asettanut tavoitteet olla luontoposiitiivinen vuonna 2030 sekä jätteen kestävän kulutuksen kaupunki vuonna 2050. Lahti on Suomen johtavana ympäristökaupunkina ollut vahvasti esillä kiertotalouden edelläkävijänä. Strategiansa mukaisesti kaupunki pyrkii hyödyntämään edelläkävijän potentiaalin muun muassa kasvattamalla Lahden seudun kiertotalouden liiketoimintaa. Lahdessa edistetään vähähiilistä rakentamista ja rakentamisen kiertotaloutta sekä kootaan alueen toimijoita yhteen.

Kiertotalouden rooli päästöjen vähentämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi on merkittävä, koska uudelleenkäytettävistä ja kierrätetyistä materiaaleista ja rakennustuotteista aiheutuu pääsääntöisesti vähemmän ilmastopäästöjä ja luontokatoa kuin neitseellisiä raaka-aineita käytettäessä. Kiertotalous vahvistaa myös alueellista omavaraisuutta. Kaupungin vaikuttavan

ympäristötyön edistäminen vaatii muun muassa hankintojen kehittämistä sekä niiden ympäristövaikutusten mittaamista ja seuranta.

Suomen ympäristökeskus SYKE koordinoi parhaillaan mittavan, kansallisen kiertotalouden konsortiohankkeen (CircLIFE) valmistelua, jonka suunnittelussa Lahden kaupunki on ollut mukana. Konsortiohankkeen tavoitteena on systeminen muutos kohti kiertotaloutta sekä valtakunnallisesti, että alueellisella tasolla. Kansallisen kiertotalouden green deal -sitoumuksen toimenpiteiden toteutus on hanketyön keskiössä. Lahdessa valmistellaan myös kaupungin omaa kiertotalouden green deal -sitoumusta, jonka toteutusta CircLIFE-hankkeen toimenpiteet ja rahoitus tukisivat suoraan. Kiertotalouden green deal on jatkoa Kestävän purkamisen green dealille, johon Lahti on sitoutunut vuoden 2025 loppuun asti.

Lahden osahankkeen tavoitteena on edistää kiertotalouden toteutumista tilakeskuksen ja rakennetun ympäristön hankinnoissa. Lahden osahankkeessa kehitetään rakennushankkeiden elinkaariarviointia, materiaalivirtojen seuranta ja tuotetaan kaupungin yksiköt läpileikkaava hankinnan toimintamalli, asiakirjapohjia ja ohjedokumentteja, sekä mahdollistetaan tarvittava asiantuntijatuki hankintoja tekeväälle henkilöstölle. Hankkeeseen osallistuvat talonrakennus (Tilakeskus), infra- ja viherrakentaminen (kaupunkitekniikka), yleis- ja asemakaavoitus (kaupunkisuunnittelu), elinkeino- ja ympäristökehitys sekä hankintapalvelut.

Hankkeen toimenpide-ehdotuksia eri hankintayksiköissä ovat esim. kasvihuonepäästöiltään merkittävän rakennustuotteen tai materiaalivirran kiertotalouden prosessikuvaus ja menetelmäohje, toimintamalli tilankäytön tehostamisesta, luontojalanjäljen pilotointi rakentamishankkeessa, kiertotalouskriteeristön kehittäminen purkuhankkeen kilpailuttamiseen ja kiertotaloutta tukeva asemakaavasunnitelma. Toimenpiteet tarkentuvat, mikäli hankehaku etenee seuraavaan vaiheeseen.

CircLIFE-hanke tukee kehitystyötä, jota julkiset hankkijat, kuten Lahden kaupunki, ovat joka tapauksessa velvoitettuja tekemään tulevina vuosina. Hankintojen kautta kiertotalouden edistämistä kannattaa kehittää, koska siten voidaan saavuttaa myös merkittäviä kustannushyötyjä. Hankeconsortio ja -yhteistyö mahdollistavat tiedonjaon ja kiertotalousosaamisen hyödyntämisen myös laajemmin. Hyvien käytänteiden jakaminen ja niistä viestiminen sidosryhmissä kuuluu hankepartnersien rooliin. Lahden kaupunki hyötyy hankeyhteistyöstä ja muiden hankeosapuolten kehitystyöstä ja kokemuksista.

Hankeconsortiossa on mukana yhteensä 27 suomalaista organisaatiota: alueita, kuntia, yrityksiä ja TKI-toimijoita. Rakennetun ympäristön kokonaisuuden valmistelussa ovat mukana mm. Helsinki, Espoo, Turku, Tampere, Lahti, Ramboll, Green Building Council Finland ja YIT. Muissa kiertotalousteemoissa hankeosapuolina ovat mm. LAB-ammattikorkeakoulu, LUT-yliopisto, Motiva, Uudenmaan liitto ja Pirkanmaan liitto.

Hanke on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2027–2034. SYKE:n koordinoiman projekticonsortion kokonaisbudjetti on 26 miljoonaa €, josta Lahden kaupungin osuus olisi noin 700 000 €. Lahden osahankkeen rahoitusta hyödynnettäisiin asiantuntijapalveluihin ja -selvityksiin, viestintään sekä yhden hankehenkilön (projektipäällikkö) palkkaamiseen, joka koordinoi hankekokonaisuutta hankkeen keston (seitsemän vuoden) ajan. Haettavassa EU LIFE SIP-rahoitusinstrumentissa EU-tukiprosentti on 50 % hankkeelle hyväksyttävistä projektikuluista, eli omarahoitusosuus on 50 %.

Omarahoitusosuus (seitsemän vuotta, yhteensä n. 350 000 €) kohdistuisi vuosille 2027–2034 seuraavasti:

- Tilakeskus 40 % eli n. 20 000 €/vuosi
- Kaupunkitekniikka 40 % eli n. 20 000 €/vuosi

- Kaupunkisuunnittelu 20 % eli n. 10 000 €/vuosi

Toteutettavien toimenpiteiden määrä ja laajuus sovitetaan vastaamaan omarahoitusosuuksia. Yksiköt valitsevat hankinnoistaan ne, joita tulee muutenkin lähivuosina kehittää, jotka ovat yksikön toiminnassa oleellisia ja joilla on mahdollista parantaa myös hankintojen kustannustehokkuutta. Mikäli hakemus etenee toiseen vaiheeseen, valmistellaan tarkempi hankesuunnitelma maaliskuuhun 2026 mennessä.

Hankkeen omarahoitusosuutta voi pienentää hakemalla kansallista vastinrahaa, joka on ehdollista EU-hankerahoituksen saamiselle. Kansallista vastinrahaa voi hakea esimerkiksi ministeriöiltä tai säätiöiltä. Tarkoituksena on jättää ensimmäisen vaiheen hakemus vuoden 2025 EU LIFE SIP-ohjelman rahoitushakuun, jonka määräpäivä on 4.9.2025.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote Lahden Tilakeskus, Juha Helminen, Mika Lastikka, Jenni Rahkonen